

**PROGRAM RADA
ISPITNOG CENTRA
ZA 2021. GODINU**

SADRŽAJ

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2021. GODINI	4
2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2020/21. GODINE	4
2.1 <i>Priprema za realizaciju maturalnog i stručnog ispita 2020/2021.....</i>	10
2.2 <i>Analiza rezultata.....</i>	10
3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE	11
4. NACIONALNO TESTIRANJE	12
5. DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA 2021	12
6. PRIPREMA ZA REALIZACIJU PROBNOG TESTIRANJA PISA 2022	14
7. TIMSS ISTRAŽIVANJE	15
8. PRIPREMA ZA REALIZACIJU PIRLS 2021	16
9. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE	17
10. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO	17
11. OSTALE AKTIVNOSTI	17

Na osnovu Odluke („Službeni list RCG“ br. 68/05), Ispitni centar je osnovan kao javna ustanova za obavljanje eksterne provjere postignutih standarda znanja i vještina učenika, odnosno polaznika.

Pored poslova propisanih zakonom, Ispitni centar obavlja i sljedeće poslove:

- Priprema i utvrđuje metodologiju za sprovođenje eksterne provjere znanja učenika, odnosno polaznika, u skladu sa zakonom,
- Izrađuje i formira bazu testova i drugih ispitnih materijala,
- Priprema i izvodi pilot testiranje,
- Izrađuje i štampa ispitne materijale, brošure, uputstva i dr.,
- Vodi odgovarajuće evidencije koje se odnose na eksternu provjeru znanja,
- Analizira, obrađuje i objavljuje rezultate eksterne provjere znanja,
- Organizuje savjetodavni rad sa školama u cilju pružanja stručne pomoći za kvalitetnije sprovođenje eksterne provjere znanja,
- Organizuje seminare, savjetovanja, predavanja i dr. koji su od značaja za sprovođenje i unapređenje eksterne provjere znanja,
- Priprema i organizuje regionalna i republička takmičenja učenika osnovnih i srednjih škola,
- Aktivno učestvuje i sprovodi projekte čiji je cilj međunarodna uporedivost obrazovnih sistema,

Radi uspješnog obavljanja djelatnosti Ispitni centar sačinjava više sektora:

1. Sektor za razvoj i sprovođenje ispita;
2. Informatičko-računarski sektor;
3. Sektor za štampanje i logistiku;
4. Opšti sektor.

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2021. GODINI

Programom rada Ispitnog centra za 2021. godinu planirane su sljedeće aktivnosti:

- priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita,
- priprema i realizacija eksterne provjere znanja učenika na kraju III ciklusa osnovne škole,
- priprema i realizacija nacionalnog testiranja 2021,
- priprema i realizacija Državnog takmičenja znanja,
- priprema za realizaciju probnog testiranja PISA 2022,
- TIMSS istraživanje,
- priprema za realizaciju testiranja PIRLS 2021,
- nacionalne stručne kvalifikacije,
- provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo.

2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2020/2021. GODINE

2.1 Priprema za realizaciju maturalnog i stručnog ispita 2020/2021.

Maturalni/stručni ispit u skladu sa Izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji („Službeni list CG“ br. 47/17) i u skladu sa Izmjenama i dopunama zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list CG“ br. 47/17) organizovaće se počev od školske 2020/2021. godine. U toku školske 2019/2020. godine Ispitni centar je na osnovu validnih obrazovnih programa uradio ispitne kataloge za polaganje pojedinih predmeta na maturalnom/stručnom ispitu. Pripremljeni ispitni katalogi su odobreni od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje i time postali dostupni za generaciju kandidata na koju se odnose, na generaciju upisanu 2017/2018. godine.

U školskoj 2020/2021. godini maturalni ispit za opštu gimnaziju i stručni ispit u četvorogodišnjim srednjim stručnim školama će se sastojati od dva obavezna predmeta i jednog predmeta po izboru učenika, odnosno stručne teorije za učenike četvorogodišnje stručne škole u kojima je urađena modularizacija programa:

- Ispita iz Crnogorskog ili maternjeg jezika i književnosti /Albanskog jezika i književnosti;
- ispita iz matematike ili prvog stranog jezika.
- U odjeljenjima u kojima se organizuje program matematičke gimnazije obavezni nastavni predmeti su:
 - Crnogorski ili maternji jezik i književnost,
 - analiza sa algebrom.
- U odjeljenjima u kojima se realizuje program filološke gimnazije, obavezni nastavni predmeti su:
 - Crnogorski ili maternji jezik i književnost;
 - prvi strani jezik.
- Obavezni predmeti maturalnog, odnosno opšteobrazovni predmeti stručnog ispita polažu se u organizaciji Ispitnog centra.
- Sve obavezne predmete, izuzev Crnogorskog ili maternjeg jezika i književnosti, učenik može da polaže na osnovnom ili višem nivou, u skladu sa ispitnim katalogom.

- Nastavni predmet po izboru učenika u gimnazijama, odnosno stručne teorije, predmeta u stručnim školama, se polaže pisano, u skladu sa ispitnim katalogom odgovarajućeg obrazovnog programa.
- U skladu sa izmjenama koncepta stručnog ispita koji će se primjenjivati od školske 2020/2021. godine Ispitni centar je tokom školske 2018/2019. godine uradio ogledni test (dostupni na sajtu Ispitnog sajta) ispita *stručna teorija* za 7 modularizovanih obrazovnih programa. U pitanju su obrazovni programi: *Elektrotehničar energetika, Ekonomski tehničar, Pravno-administrativni tehničar, Arhitektonski tehničar, Restorater, Tehničar mehatronike, Tehničar modnog dizajna*. CSO je predložio saradnike iz škola koji su radili na navedenim modularizovanim programima i time bili najadekvatniji saradnici u ovom poslu. Takođe, kao prelazno rješenje, urađeni su ispitni listići za dva predmeta *OP Grafički tehničar (Tehnologija pripreme za štampu i Tehnologija štampe)*. Ovaj OP se u međuvremenu pojavio kao novi, nepotpuno modularizovan (samo u školi JU SSŠ „Spasoje Raspopović“).
- Narednih godina planira se parcijalno uvođenje modularizovanih programa (najprije devet, potom osam). Za obrazovne programe, koji nisu modularizovani ispit će se realizovati, kao do sada, uz korišćenje postojećih ispitnih listića, u skladu sa važećim *Pravilnikom o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji nastavljaju obrazovanje* („Službeni list CG“ br. 43/2019).
- Testove za treći predmet pripremaju predmetne komisije (čije članove bira Državna matura komisija na predlog Ispitnog centra) u skladu sa navedenim zakonom.
- Ispitni centar dostavlja zapakovan materijal sa testovima direktoru gimnazije/stručne škole, koji ih predaje predsjednicima komisija za ocjenjivanje 30 minuta prije početka ispita.
- Na osnovu člana 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list CG“ br. 64/02 i 49/07, „Službeni list CG“ br. 45/10 i 39/13 i „Službeni list CG“ br.47/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje.
Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji stručne škole na način i po postupku propisanim ovim Pravilnikom.

U cilju priprema eksternog ispita obavljaju se opsežne pripreme koje obuhvataju i komunikaciju sa školama.

Školskim kalendarom za 2020/2021. godinu koji je donijelo Ministarstvo prosvjete određeni su termini za polaganje matorskog i stručnog ispita u junskom roku.

U kalendaru se navodi da će se matorski i stručni ispit održati po sljedećem rasporedu:

- Ispit iz Crnogorskog ili maternjeg jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti: 17. aprila 2021. godine,
- Ispit iz stranog jezika: 8. maja 2021. godine,
- Ispit iz Matematike: 12. maja 2021. godine,
- Predmeta od značaja /stručna teorija: 9. juna 2021. godine.

Ispitni centar će uraditi raspored aktivnosti za junski i avgustovski ispitni rok 2020/21 godine.

Izdavanje diploma o položenom maturskom i stručnom ispitu obaviće se najkasnije do 18. juna 2021. godine.

Od avgustovskog ispitnog roka školske 2017/2018. godine uveden je novi način prijavljivanja učenika za maturski i stručni ispit putem MEIS-a (Informacioni sistem obrazovanja Crne Gore). Školski koordinatori su imali odgovarajuće obuke, tako da je prijavljivanje proteklo bez značajnijih problema.

I ove školske godine prijavljivanje učenika će se vršiti putem MEIS-a.

Testovi će biti prevedeni na albanski jezik. Uradiće se dizajn, odnosno vizuelni identitet testova.

➤ **Prilagođavanje obrazovne tehnologije za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama**

Učenici s posebnim obrazovnim potrebama, koji su usvojili sadržaje propisane programom, nijesu uvijek u mogućnosti da na uobičajen način (test) pokažu svoja postignuća, stoga Ispitni centar vrši prilagođavanje ispitne tehnologije kao i uslova i procedura za polaganje. Prilagođavanjem ispitne tehnologije, koja neće ugroziti valjanost i objektivnost ispita, nastoje se ukloniti prepreke da bi učenik mogao pokazati svoje stečeno znanje). Prilagođena ispitna tehnologija treba da bude omogućena učenicima koji tokom cjelokupnog školovanja ili dužeg razdoblja imaju posebne obrazovne potrebe i onima kod kojih je do promjena u zdravstvenom stanju, koje uslovljavaju prilagođavanja u polaganju ispita, došlo u skorije vrijeme a o tome imaju potrebnu medicinsku dokumentaciju.

Prilagođavanje ispitne tehnologije uključuje: pristupačnost prostora za sprovođenje ispita uz posebna pomagala, posebnu/prilagođenu opremu, prilagođeni ispitni materijal, izuzeće od dijela ispita koji učenik zbog vrste i stepena teškoće u razvoju ne može polagati uz pomoć ličnog pomagača (npr. slušanje za djecu sa oštećenjem sluha), produženo vrijeme za polaganje ispita...

Prilagođavanja ispitne tehnologije zavise od vrste ispita i vrste i stepena teškoće u razvoju ili mentalnom zdravlju učenika. Za svaki ispit i svakog učenika će se napraviti individualna lista prilagođavanja ispitne tehnologije. Potrebno je takođe provjeriti zna li učenik koristiti posebnu opremu koja je predložena. Potrebno je takođe provjeriti sposobnost učenika da koristi opremu prilagođenu teškoći u razvoju.

➤ **Saradnja sa školama**

Aktivnosti Ispitnog centra zasnivaju se na neprekidnoj saradnji sa školama. Uloga svih zaposlenih u školi je važna u različitim segmentima realizacije ispita, pa je Ispitni centar uradio uputstva.

Uloga **direktora** škole definisana je na sastancima s direktorima srednjih škola, a nalazi se u Uputstvima za realizaciju maturskog i stručnog ispita.

Kao što su pokazala probna testiranja, veliki dio obaveza i odgovornosti u školi imaju **školski koordinatori**, koji su obučeni tako da pružaju sve informacije i test-administratorima i ostalim zaposlenim u svojoj školi i time čitav proces učine kvalitetnijim.

Obuke za novouključene test-administratore održaće školski koordinatori koji su ranije prošli obuku u Ispitnom centru.

Kontinuirana razmjena informacija bila je Ispitnom centru smjernica za podizanje kvaliteta pripreme i realizacije ispita i olakšavanje rada svih koji su uključeni u te procese.

Realizaciju ispita u učionicama koje su posebno prilagođene za maturski i stručni ispit, omogućava učešće **test-administratora** koje predlažu škole, a Ispitni centar odobrava njihovo učešće.

U toku polaganja matorskog i stručnog ispita u svakoj ispitnoj prostoriji dežuraće test-administrator. Uloga test-administratora definisana je u Uputstvima za test-administratore i obuhvata saradnju s Ispitnim centrom i školskim koordinatom.

➤ **Priprema test-materijala**

Testove za maturski i stručni ispit pripremaju predmetne komisije koje obrazuje Državna komisija za maturski i stručni ispit na predlog Ispitnog centra.

Za učenike koji pohađaju nastavu na albanskom jeziku prevodi se sav pripremljeni test-materijal.

➤ **Izbor ocjenjivača**

Izbor ocjenjivača vrše predmetne komisije u skladu sa važećim Pravilnikom.

➤ **Ocjenjivanje testova**

Ocjenjivanje će se sprovesti po unaprijed definisanim procedurama da bi se obezbijedila objektivnost, transparentnost i pouzdanost.

Test koji dobija ocjenjivač na naslovnoj strani ima samo šifru učenika bez podataka o kandidatu i školi. Svaki test ocjenjuju po dva ocjenjivača, nezavisno jedan od drugoga. Ocjenjivačima nije dozvoljeno da bilo šta pišu po testu, već bodove po zadacima/zahtjevima unose u list za ocjenjivače, koji je pripremljen u skladu sa strukturom svakog testa posebno. Treće ocjenjivanje se radi kada razlike među ocjenjivačima utiču na konačnu ocjenu.

Broj ocjenjivača za sve ispite u junskom roku je oko 100.

Po istoj proceduri organizuje se ocjenjivanje i u avgustovskom roku. Pošto je za ovaj ispitni rok prijavljeno manje kandidata, angažuje se manji broj ocjenjivača.

➤ **Prigovor na ocjenu**

Nakon završenih ispita, poštujući kalendar ispita, kandidati će imati mogućnost uvida u test, dan nakon objave rezultata ispita, poslije čega, tog istog dana, mogu da ulože prigovor na ocjenu iz obaveznih predmeta, preko škole. Rješavanje prigovora će biti povjereno

odgovarajućoj komisiji, koju formira Državna komisija i koja u roku od tri dana od dana dostavljanja prigovora donosi odluku i dostavlja je školi, koja obavještava kandidata. Odluka komisije je konačna.

Ukoliko kandidat nije zadovoljan ocjenom na ispitu iz predmeta od značaja/stručne teorije može u roku od 24 sata od objavljivanja rezultata, u pisanom obliku, uložiti prigovor školi sa naznakom *Komisiji za prigovor*, koja dalje odlučuje o opravdanosti prigovora.

Pravilnik o načinu, postupku i vremenu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji („Službeni list CG“ br. 34 od 29. maja 2009, 19/10, 81/10, 60/11, 65/12, 50/13, 43/19) i

Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji nastavljaju obrazovanje („Službeni list CG“ br. 43/2019).

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti školske 2020/2021. godine

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti usklađena je s Ispitnim katalogom. Test se sastoji od 25 zadataka/pitanja. Prva 23 zadatka odnose se na čitanje i razumijevanje neumjetničkog teksta, i na jezik i književnost. Oblast *pisanje* provjerava se preko 24. i 25. zadatka. Ispit traje 180 minuta, a test se radi bez pauze.

Preko zadataka/pitanja iz jezika i književnosti učenik treba da pokaže da:

- razumije sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta/sadržaj i značenja umjetničkog teksta,
- poznaje i koristi književnoistorijske i književnoteorijske termine,
- umije da analizira tekst (odlomak ili rečenicu).

Pisanjem eseja i funkcionalnog teksta učenik treba da pokaže da:

- razumije temu,
- zna da na osnovu datih uputstava napiše povezan i jasan sastav,
- objasni svoje doživljaje/argumentuje svoje tvrdnje,
- primjenjuje gramatička i pravopisna pravila.

Struktura testa iz matematike 2020/2021. godine

Prema novom konceptu maturalnog i stručnog ispita učenici imaju mogućnost da izaberu koji nivo žele da polažu, osnovni ili viši.

Slijedi pregled strukture ispita oba nivoa.

Matematika (osnovni i viši nivo)

Vrijeme trajanja ispita na osnovnom nivou je 120 minuta, a na višem nivou 150 minuta. U prvom dijelu testa su dati zadaci višestrukog izbora.

Drugi dio testa je sastavljen od zadataka otvorenog tipa.

Test osnovnog nivoa se sastoji od 8 zadataka višestrukog izbora i 12 zadataka otvorenog tipa.

Test višeg nivoa se sastoji od 10 zadataka višestrukog izbora i 16 zadataka otvorenog tipa.

Učenici koji izaberu da polažu ispit na višem nivou će pored zadataka iz testa za osnovni nivo rješavati i dodatnih šest zadataka. Dodatni zadaci odgovaraju ispitnim ciljevima za viši nivo i/ili zahtijevaju dublje razumijevanje sadržaja koji je zajednički za oba nivoa.

Analiza sa algebrom (osnovni i više nivo)

Struktura ispita

Osnovni nivo

Ispit traje 150 minuta. Učenici rješavaju test koji čini 15 zadataka. Od datih 15 zadataka, prvih pet su zadaci višestrukog izbora, dok su preostali zadaci otvorenog tipa.

Viši nivo

Ispit traje 180 minuta. Učenici rješavaju test sastavljen od 15 zadataka otvorenog tipa. Prvi dio testa čini deset zadataka zajedničkih sa testom na osnovnom nivou. Rješavanje preostalih pet zadataka zahtijeva dublje razumijevanje ishoda ovog predmeta.

Struktura testa iz stranog jezika 2020/2021. godine

Od školske 2020/2021 učenici će I strani jezik moći da polažu na osnovnom i višem nivou. Engelski jezik se u crnogorskom sistemu obrazovanja izučava i kao I strani jezik, dok se Ruski i Njemački jezik izučavaju i kao I i kao II strani jezik.

Urađeni su ispitni katalozi za Engleski, Ruski i Njemački jezik kao I strani jezik koji učenik ima mogućnost da polaže na osnovnom ili višem nivou. Testom su predviđene četiri oblasti koje će se ispitivati (razumijevanje odslušanog teksta, razumijevanje pročitanoog teksta, upotreba jezika i pisanje). Svaka oblast ima 25% udjela u testu.

Kao predmete od značaja učenici u Crnoj Gori od školske 2020/2021 mogu birati II strani jezik, kao i Latinski jezik. Tako će učenici moći da polažu Ruski, Francuski, Italijanski i Njemački kao drugi strani jezik. Za sve pomenute jezike urađeni su ispitni katalozi u kojima je data struktura testa, sa obalastima koje se testiraju, vrstom zadataka i udjelom u testu svake od navedenih oblasti.

Predmet od značaja

Struktura testa za predmete od značaja je data u Ispitnom katalogu za određeni predmet. Predmetna komisija predlaže glavne ocjenjivače u skladu sa važećim Pravilnikom.

2.2 Analiza rezultata

Kao i do sada, rezultati ispita za školsku 2019/20. godinu će biti izraženi ocjenama od 1 do 5. Detaljna analiza koja sadrži distribucije ocjena po pojedinim predmetima i uporedne

prikaze ocjena će biti prikazana tabelarno i grafički u ***Izveštaju o maturalnom i stručnom ispitu 2020.*** koji se planira za mart 2021. godine, a koji će biti dostavljen Ministarstvu prosvjete, Zavodu za školstvo, Centru za stručno obrazovanje, Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva). Pored analize rezultata, biće urađena i analiza testova, zadataka i dati primjeri zadataka po nivoima težine.

3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole je standardizovana eksterna provjera školskih postignuća učenika na kraju IX razreda osnovnoškolskog obrazovanja. Ovakva odluka našla je utemeljenje u članu 56 Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list CG“ br. 47/17). Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti, Matematike i jednog predmeta koji učenik izabere sa liste obaveznih predmeta, a koji se izučavaju u III ciklusu najmanje u dva razreda. Učenici ne mogu izabrati predmete Fizičko vaspitanje, Muzičko i Likovnu kulturu.

Za pripremu zadataka zadužen je Ispitni centar, a provjeru znanja vrši Ispitni centar u saradnji sa školom. Način i postupak provjere znanja učenika propisuje Ministarstvo prosvjete.

Provjeravaju se znanja zasnovana na ključnim djelovima nastavnog programa pokazujući nivo pojedinačnih postignuća učenika za predmete koji se polažu na ovoj provjeri znanja.

U skladu sa promjenama nastavnih programa iz određenih predmeta, uradiće se revizija ispitnih kataloga za III ciklus.

Ispitni centar sa stručnjacima iz odgovarajućih oblasti sastavljaju i prilagođavaju testove za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

Ispitni centar u saradnji sa školama školske 2020/2021. godine će organizovati eksternu provjeru znanja na kraju III ciklusa osnovne škole. Radi što bolje pripreme urađena je analiza rezultata i procedura eksterne provjere znanja u školskoj 2019/2020. godini i prezentiraće se koordinatorima osnovnih škola na sastancima.

Kako bi organizacija provjere znanja bila realizovana u svim školama na isti način i po jednakim pravilima i procedurama, pripremljeno je detaljno redizajnirano **Uputstvo za realizaciju**, koje će takođe biti predstavljeno na ovim sastancima.

Realizacija eksterne provjere znanja planirana je za 6, 7, i 8. april 2021. godine, a učestvovaće učenici koji će biti raspoređeni u odgovarajuće prostorije (najviše po 15 učenika u jednoj prostoriji). Za ovaj ispit Ispitni centar će angažovati školske koordinate. Školski koordinatori obučavaju test-administratore, čiji je zadatak da prate regularnost u učionicama, a ocjenjivanje će vršiti predmetni nastavnici koji ne predaju IX razredu i to komisijski. Sve procedure praćene su Formularom u kojem se može vidjeti ko je dežurao u kojoj učionici i koji nastavnici su ocjenjivali koje testove. Rezultate za svaki predmet preuzimamo iz baze MEIS - zaključne ocjene, broj bodova i ocjena na eksternoj provjeri za svakog učenika. Ispitni centar će uraditi analizu podataka i kontrolno ocjenjivanje na reprezentativnom uzorku. Analiza će biti prezentovana direktorima škola.

Za učenike koji prate nastavu na albanskom jeziku testovi se prevode na albanski jezik.

Biće urađen detaljan izvještaj koji će sadržavati sve relevantne informacije za Ministarstvo prosvjete i Zavod za školstvo. Za učenike koji iz opravdanih razloga nijesu pristupili provjeri znanja na kraju trećeg ciklusa datum provjere utvrđuje škola u saradnji sa Ispitnim centrom.

4. NACIONALNO TESTIRANJE

Testiranje učenika na kraju drugog ciklusa izvršiće se u skladu sa članom 55 Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list CG“ br. 47/17).

Na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, Ispitni centar vršiće testiranje postignuća učenika iz crnogorskog, odnosno maternjeg jezika, matematike, engleskog jezika ili odabranih poglavlja iz prirodnih i društvenih nauka.

Ispitni centar, na zahtjev Ministarstva, može organizovati eksterno testiranje postignuća učenika radi periodičnog praćenja obrazovnog sistema.

Rezultati testiranja ne utiču na ocjene, odnosno opšti uspjeh učenika.

Školskim kalendarom za školsku 2020/2021. godinu, planirano je da se testiranje iz Matematike učenika 6. razreda održi 18. maja 2021. godine.

U svim školama testiranje počinje u isto vrijeme, u 12 časova. Učenici će raditi test u školama.

Ispitni centar će pripremiti testove, formulare, kao i Uputstva za školske koordinatore i test-administratore kako bi se testiranje u svim školama sprovedo pod jednakim uslovima.

Podaci o broju odjeljenja VI razreda po školama i broju učenika po odjeljenjima, koji su nam potrebni, prezimaju se iz baze MEIS-a .

5. DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA

JU Ispitni centar organizuje **Državno takmičenje** učenika osnovnih i srednjih škola.

Školske 2020/2021. godine učenici će se takmičiti iz sljedećih predmeta u navedenim razredima (kategorijama):

PREDMET	RAZRED		KATEGORIJA	
	Osnovna škola		Srednja škola	
	VI	IX	1. i 2. razred	3. i 4. razred
Matematika	*	*	*	*
Fizika		*	*	*
Hemija		*	*	*
Biologija		*	*	*
Engleski jezik		*	*	*
Ruski jezik		*	*	*
Francuski jezik		*	*	*
Italijanski jezik		*	*	*
Njemački jezik		*	*	*
Istorija			*	*
Geografija			*	
Programiranje			*	

Učenici srednjih škola mogu se takmičiti u dvije kategorije na Državnom takmičenju znanja:
I kategorija - učenici prvog i drugog razreda srednje škole i
II kategorija - učenici trećeg i četvrtog razreda srednje škole.

Prijave učenika za Državno takmičenje se dostavljaju Ispitnom centru od 21. do 25. decembra 2020. godine. Formular prijave se preuzima sa sajta Ispitnog centra (www.iccg.co.me), a šalje se i na službene imejl adrese škola zajedno sa Stručnim uputstvom o Državnom takmičenju znanja. Prijavni formular sadrži, pored podataka o školi, još i: ime i prezime učenika, matični broj učenika, razred (kategorija), predmet iz kojeg se takmiči, rezultat sa školskog takmičenja (sa brojem bodova - procentom), ime i prezime mentora i matični broj mentora.

Ispitni centar će nakon obrade podataka objaviti spiskove takmičara po predmetima. Škola je u obavezi da provjeri ispravnost.

Realizacija takmičenja će početi krajem februara 2021. godine.

Obavještenje o datumu, mjestu održavanja takmičenja, raspored i satnica biće objavljeni na sajtu Ispitnog centra najkasnije 7 dana prije početka takmičenja.

Takmičenje iz stranih jezika se realizuje u dva dijela, pismeni i usmeni. Usmeni dio takmičenja održaće se sedam dana nakon održavanja pismenog dijela takmičenja. Na

usmeni dio takmičenja ne pozivaju se takmičari koji su osvojili manje od 50 bodova na pismenom dijelu takmičenja i takmičari čija je razlika u odnosu na trećeplasiranog veća od 20 bodova.

Na osnovu Tačke 18 Stručnog uputstva za Državno takmičenje znanja za školsku 2020/2021. godinu, rangirani takmičari od prvog do trećeg mjesta na Državnom takmičenju znanja, po svakoj kategoriji, mogu biti članovi ekipe koji će predstavljati Crnu Goru na međunarodnim takmičenjima (balkanijadama, olimpijadama iz matematike, fizike, hemije, biologije, informatike i geografije). Ukoliko broj ovih takmičara bude veći od broja članova ekipe propisanog pripozicijama međunarodnih takmičenja, Ispitni centar će organizovati selektivno takmičenje.

Ispitni centar će i ove godine organizovati pripremu timova za odlazak na međunarodne olimpijade znanja u skladu sa finansijskim mogućnostima.

6. PRIPREMA ZA REALIZACIJU PISA 2022 – PROBNOG TESTIRANJA

PISA – Programme for International Student Assessment (Program za međunarodno testiranje učenika) najveće je međunarodno istraživanje u oblasti obrazovanja podržano od strane OECD-a koje ispituje učenike starosne dobi oko 15 godina, mjeri postignuća učenika iz oblasti matematike, čitanja i prirodnih nauka i na taj način ocjenjuje njihovu pripremljenost za život.

PISA testiranje održava se u trogodišnjim ciklusima. PISA 2021 – Probno testiranje nije održano prema planiranom rasporedu u aprilu 2020. godine zbog zatvaranja škola tokom pandemije virusa COVID-19. PISA 2021 – Probno testiranje je odloženo za jednu godinu odlukom PISA Governing Board-a, a ciklus je nazvan PISA 2022.

PISA 2022 – Probno testiranje održaće se od 29. marta do 7. maja 2021. godine u 28 srednjih škola. Oko 1 700 učenika biće testirano na kompjuteru iz oblasti matematike kao glavne oblasti, te čitanja i nauke. Zadatak probnog testiranja je da se ispitaju procedure testiranja i provjeri kvalitet novih PISA zadataka iz matematičke pismenosti kako bi se otklonile eventualni propusti prije glavnog testiranja 2022. godine. Direktori škola i učenici ispunjavaće elektronski upitnik o učenju i nastavi. Odgovori učenika na testu i upitniku elektronski će se kodirati. U drugoj polovini godine podaci s Probno testiranja će se analizirati i na osnovu toga test-materijali i procedure će se poboljšati. Krajem godine počinju pripreme za PISA 2022 - Glavno testiranje: pravljenje uzorka, adaptacija materijala i priprema testova na albanskom jeziku.

7. TIMSS ISTRAŽIVANJE

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study – Trendovi u međunarodnom istraživanju obrazovnih postignuća iz matematike i prirodnih nauka) je međunarodni projekat koji upoređuje obrazovne rezultate na globalnom nivou i ispituje postignuća učenika na kraju četvrtog i osmog razreda osnovne škole.

TIMSS je projekat **Međunarodnog udruženja za evaluaciju obrazovnih postignuća** (International Association for the Evaluation of Education Achievement – **IEA**), a stručno rukovođenje istraživanjem, na međunarodnom planu predvodi – **Međunarodni istraživački centar za TIMSS i PIRLS sa Boston koledža** (TIMSS&PIRLS International Study Center, Boston College).

Nosilac ovog projekta kod nas je Ispitni Centar, uz podršku Ministarstva prosvjete.

TIMSS istraživanje se realizuje svake četvrte godine od 1995. godine, pružajući 24 godine trendova u globalnim postignućima učenika u matematici i prirodnim naukama. TIMSS 2019 je sedmi istraživački ciklus.

U studiji TIMSS 2019 testiran je 4. razred, u 140 osnovnih škola na uzorku od 4.690 crnogorskih učenika. TIMSS 2019 finalni rezultati, zvanično na međunarodnom nivou objavljeni su 8. decembra 2020. godine kada je i Ispitni centar u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta objavio rezultate na nacionalnom nivou. Shodno tome, tokom 2021. godine radiće se detaljne analize postignutih rezultata, kao i uporedne analize tih i rezultata sa nacionalnih testiranja. Pored postignuća učenika iz oblasti matematike i prirodnih nauka, u ovom istraživanju se prikuplja i širok spektar tzv. kontekstualnih podataka, konkretno o: kurikulumu, nastavnoj praksi, školskim i porodičnim uslovima, interesovanjima i stavovima učenika. Ovi podaci nam pružaju uvid u vaspitno-obrazovni kontekst zemalja učesnica i omogućavaju nam da tragamo za činiocima koji utiču na bolja postignuća učenika. U TIMSS 2019 učestvovala su 64 zemlje svijeta i 8 referentnih zemalja učesnica.

Objavljena je TIMSS **Enciklopedija** koja pruža sadržajne podatke o obrazovnom kontekstu svake zemlje za učenje matematike i prirodnih nauka.

Još jedan jako važan rad koji je predviđen da se publikuje do kraja 2021. godine je publikacija „DINARSKE PERSPEKTIVE ZAPADNOG BALKANA“, a Crna Gora učestvuje na temu *Interesovanja učenika, motivacija i samopouzdanje*.

Pored tradicionalnog načina sprovođenja TIMSS papir-olovka, veliki broj zemalja je primjenio digitalni format. Tokom 2021. godine Crna Gora će obnoviti ugovor o primjeni digitalnog formata TIMSS studije. E-TIMSS podrazumijeva animirano, interaktivno

rješavanje problema i zadataka, a živopisni i dinamični zadaci bolje aktiviraju učenike i podstiču njihovu motivaciju.

8. PRIPREMA ZA REALIZACIJU TESTIRANJA PIRLS 2021

Razvijanje čitalačkih vještina ključno je za napredak djece i jedna je od najvažnijih kompetencija koju učenici stiču u prvim godinama svog obrazovanja.

Stoga IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – Međunarodno udruženje za evaluaciju obrazovnih postignuća) redovno sprovodi testiranje čitalačke pismenosti učenika i faktora koji utiču na istu. PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study - Međunarodno testiranje razvoja čitalačke pismenosti) testiranjem mjere se postignuća učenika u četvrtom razredu osnovne škole i njihova iskustva u učenju čitanja kod kuće i u školi.

Testiranje PIRLS je prvi put sprovedeno 2001. godine i od tada se sprovodi svake 5. godine.

Crna Gora će prvi put učestvovati na ovom testiranju u ciklusu PIRLS 2021. Iako je bilo sve organizovano za probno PIRLS testiranja, zbog pandemije COVID-19, nije sprovedeno. Kontinuirane pripreme za realizaciju glavnog testiranja PIRLS 2021 su u toku, a počele su intenzivno od septembra 2020. godine. Planirano je da se istraživanje sprovede u periodu od 22. marta do 01. aprila 2021. godine. Nakon toga, slijedi obuka za bodovanje odgovora, a potom ocjenjivanje i unos podataka u bazu. Realizacija ovog dijela posla planirana je do kraja jula 2021. godine. Glavno testiranje će se realizovati na uzorku od 140 škola i oko 1580 učenika.

U toku 2020. godine završeni su prevodi test-knjižica za učenike, kao i prevodi Upitnika koje će popunjavati učenici, njihovi roditelji/staratelji, učitelji/ce, kao i direktori škola. Tokom 2021. godine radiće se na prevođenju priručnika za školske koordinatore i administratore, nacionalnog priručnika za kontrolu kvaliteta izvođenja testiranja, kao i prevod priručnika za bodovanje i priručnika za korišćenje WinW3S software.

Tokom 2021. godine planiran je rad na anketama. Od velike važnosti je napomenuti održavanje i prisustvo seminarima o pisanju i bodovanju itema-a, kao i seminari o upravljanju podacima za NRC i DM.

Zemlje koje kontinuirano učestvuju u ovim istraživanjima dobijaju podatke na osnovu kojih je moguće utvrditi trendove u vezi sa postignućima učenika, a to je važno u cilju razmatranja da li obrazovni sistem ostvaruje napredak i u kojoj mjeri. Sposobnost čitanja je u osnovi intelektualnog i ličnog razvoja pojedinca, a faktori koji utiču na razvoj čitalačke pismenosti su od krucijalne važnosti za kreatore obrazovnih politika, naročito u osmišljavanju strategija

za unapređivanje ne samo čitalačke već i funkcionalne pismenosti, kao i postignuća u čitanju kod učenika.

9. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE

Ispitni centar će i u 2021. godini nastaviti rad na sprovođenju/razvoju nacionalnih stručnih kvalifikacija u skladu sa utvrđenim zakonskim procedurama.

Planirane aktivnosti u 2021. godini podrazumijevaju:

- praćenje, analizu i primjenu novih zakonskih rješenja i propisa koji se odnose na postupak sticanja nacionalne stručne kvalifikacije;
- dopunu liste licenciranih ispitivača putem raspisivanja javnih poziva;
- dopunu Programa za osposobljavanje za ispitivača u postupku sticanja nacionalne stručne kvalifikacije;
- vršenje obuke kandidata za licencirane ispitivače;
- organizovanje provjere znanja kandidata za ispitivače;
- praćenje sprovođenja ispita za sticanje nacionalne stručne kvalifikacije;
- uspostavljanje saradnje sa Zavodom za zapošljavanje, u smislu primjene Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama.

10. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO

Na osnovu člana 8 Zakona o crnogorskom državljanstvu, Vlada Republike Crne Gore je na sjednici od 31. jula 2008. godine donijela Odluku o određivanju stručne organizacije za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja crnogorskog jezika u postupku prijema u crnogorsko državljanstvo. Prema ovoj odluci, Ispitni centar utvrđuje kriterijum i vrši provjeru znanja crnogorskog jezika.

I tokom 2020. godine, Ispitni centar će na osnovu svjedočanstva/diplome o završenoj školi na području Crne Gore, bivše SFRJ, SRJ i SCG, izdavati potvrde o znanju crnogorskog jezika, odnosno za kandidate koji ne posjeduju navedenu dokumentaciju organizovati polaganje ispita iz crnogorskog jezika, a prema predviđenom programu i pred stručnom komisijom.

11. OSTALE AKTIVNOSTI

Ispitni centar saraduje sa obrazovnim institucijama, a njegovi predstavnici su članovi u radnim grupama/tijelima/projektima/komisijama koje/a će realizovati zadatke i aktivnosti

u 2021. godini. Takođe, Ispitni centar saradivaće sa obrazovnim institucijama u regionu, kao i sa međunarodnim institucijama.

Ispitni centar je uključen u projekat *Integrisanje ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore*.

Ispitni centar sprovodi aktivnosti u skladu sa zakonskim rješenjima i važećim strategijama.

Vaka Đurovića bb
81000 Podgorica
+382 20 665 590
+382 20 665 589
www.iccg.co.me
ic@iccg.edu.me